

LEERPLAN
BUITENGEWOON SECUNDAIR
ONDERWIJS BGV OV3

Medewerker florist
Kwalificatiefase- Integratiefase
MeFl-OV3

BRUSSEL

D/2023/13.758/348

Versie december 2023-1

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met nieuwe opleidingsprofielen. Voor het eerst is er gekozen om de opleidingsprofielen te vertalen in leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

Bij de opmaak van de leerplannen is er gekozen voor een maximale afstemming met verwante studierichtingen in het gewoon secundair onderwijs. Binnen het onderwijscontinuüm is dit van belang voor een vlotte transitie van leerlingen tussen gewoon en buitengewoon onderwijs.

1.1 Het leerplanconcept in BuO: vijf uitgangspunten

De leerplannen vertrekken vanuit **het vormingsconcept** van de katholieke dialogeschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

De leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoot met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van de leerplannen.

De leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze** na de kwalificatie- of integratiefase. Het proces van de studiekeuze eindigt immers niet na de opleidingsfase. In de kwalificatie- of integratiefase onderzoeken leerlingen meer gericht waar hun capaciteiten liggen en wat hun talenten zijn. De leerplannen zijn daarbij een belangrijk hulpmiddel. De doelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen die voor een bepaalde studierichting kiezen. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen voor een meer geprofileerde studierichting in de integratiefase of de A-finaliteit.

De leerplannen bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte, uitgaande van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze borgen de samenhang in de vorming van de opleidingsfase. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Waar relevant verwijzen de leerplannen naar de samenhang met ontwikkelingsdoelen algemene sociale vorming. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren **algemene sociale vorming** (incl. godsdienstleraren) en leraren **beroepsgerichte vorming** om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een vakleraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 Handelingsplanmatig werken

Voor leerlingen met een IAC die les volgen in het gewoon- of buitengewoon onderwijs en via die weg werken naar een studiebekrachtiging, geldt de decretale verplichting om te werken met het cyclisch proces van handelingsplanmatig werken. Op die manier wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de noden van de leerling. Voor hen vertrekken we vanuit de visie van ontwikkelingsgericht leren.

De leerling wordt centraal geplaatst vanuit de vraag 'Wat heeft deze leerling nodig om verder of opnieuw tot ontwikkeling te komen?' De uitdaging bestaat erin om hoge verwachtingen te stellen in elk moment van leren en zo voor elke leerling binnen de zone van de naaste ontwikkeling een realistisch ontwikkelings- en toekomstperspectief na te streven. Vanuit de methodiek van handelingsplanmatig werken, gericht op zelfrealisatie, worden de vooropgestelde doelen vanuit een ruime beeldvorming nagestreefd en geëvalueerd. Daarbij primeert altijd de eigen groei van de leerling.

Het is de taak van de leerkracht om via een kwalitatieve interactiestijl, door bewust vragen te stellen vanuit het kader van mediërend leren, leerlingen mede-eigenaar te maken van hun ontwikkelproces. De uitdaging bestaat erin voortdurend te reflecteren op inhoud, proces en eigen handelen.

Bij ontwikkelingsgericht onderwijs wordt sterk ingezet op leren vanuit intentionaliteit (wat), betekenisverlening (waarom) en transcendentie (waar nog). Door intentionaliteit maken we in wederkerige communicatie leerlingen duidelijk wat ze gaan leren. Door betekenisverlening wordt ontdekt of begrepen waarom iets aangeleerd wordt en bij transcendentie wordt het leggen van transfers naar de eigen omgeving en andere contexten gestimuleerd.

De school dient enerzijds te reflecteren over die gespecialiseerde referentiekaders die hen ondersteunen om de ontwikkeling van de leerling in beeld te brengen. Anderzijds moet er ook nagedacht worden welke orthodidactiek en orthopedagogiek leraren ondersteunen om dat ontwikkelingsgericht proces in gang te zetten.

Dit leerplan beroepsgerichte vorming OV3 moet integraal gelezen worden binnen de principes van ontwikkelingsgericht leren en handelingsplanmatig werken. We kiezen ervoor om, rekening houdend met bovenstaande, maximaal dezelfde taal te hanteren over de verschillende onderwijsvormen heen.

1.3 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialogeschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor wegwijzers. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen, betekent dat elke leerling **belooftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden te verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. Deze vormingscomponenten worden vervat in de verschillende domeinen van de ontwikkelingsdoelen OV3. De aaneengesloten cirkel wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Verbindingen tussen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **multidisciplinaire teams** en binnen een **beleid van de school**. De ontwikkelingsdoelen en interdisciplinair werken helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, schoolteam, klassenraad, ...) maakt.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.4 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen BGV zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Om tegemoet te komen aan de individuele noden van de leerling, kan de leraar vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit eigen accenten leggen. Door de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeftes (SOOB) van de leerlingen in kaart te brengen, worden doelen op maat van de leerlingen geselecteerd en kunnen er pedagogische en didactische keuzes gemaakt worden. In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen didactische wenken. Leraren(teams) werken handelingsplanmatig. Het is de bedoeling om vanuit verschillende disciplines te zoeken naar een didactiek/pedagogiek op maat. De SOOB zijn ook hier het uitgangspunt.

1.5 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is differentiëren van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit hun eerdere opleiding, thuissituatie en diverse vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te hebben op de beginsituatiebepaling en vanuit dat gegeven, gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en handelingsplanmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

Differentiatie door leerinhouden aan te passen

Leerplannen bieden kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerling, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerling. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrenge biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in evaluatie en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar de leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.6 Opbouw van het leerplan

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de fase en met de onderliggende fases en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht.

Er zijn verschillende soorten doelen opgenomen in het leerplan:

Soort doel	Omschrijving	Verplicht onderdeel voor de studiebekrachtiging?
LPD	Leerplandoel: te realiseren	Ja
LPD +	Plusdoel: warm aanbevolen in functie van het te behalen curriculum.	Nee
LPD K	Keuzedoel: inspirerend doel ter uitbreiding van het curriculum voor een individuele leerling.	Nee

★ Waar relevant voegen we bij het leerplandoel een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen.

wenk In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan (wenk).

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan de competenties en kenniselementen uit het opleidingsprofiel die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Omschrijving van de studierichting

Het leerplan is opgemaakt voor de beroepsgerichte vorming van de studierichting Medewerker florist. Die studierichting wordt georganiseerd in BuSO OV3 binnen het studiedomein land- en tuinbouw.

In de studierichting Medewerker florist leren leerlingen bloemen en planten verzorgen, verwerken en verpakken voor binnen (snijbloemen, boeketten en groene planten, bloemstukken, ...) en buiten (beplantingen voor bloembakken, terrasplanten, bloembollen, ...) volgens instructies om een goed verzorgd product af te leveren.

Bij het realiseren van het leerplan wordt er toegewerkt naar maximale zelfstandigheid van de leerling. De school bepaalt zelf hoe ze de diverse rubrieken van het leerplan aan bod laat komen.

2.2 Samenhang met de opleidingsfase

De studierichting Medewerker florist heeft een samenhang met de studierichting basis groenvoorziening- en decoratie uit de opleidingsfase.

Daar leren leerlingen onder begeleiding planten en zaaien, tuinen en groene zones onderhouden, snoeien, gewassen verzorgen, telen en oogsten alsook bloemwerken en plantenarrangementen samenstellen met daartoe geëigende producten, gereedschappen en materieel.

2.3 Studiebekrachtiging

Naar gelang leerlingen in voldoende mate de leerplandoelen behalen, kan de klassenraad één van volgende vormen van studiebekrachtiging uitreiken:

- een getuigschrift opleidingsvorm 3
- een getuigschrift, onderwijskwalificatie niveau 2
- een bewijs van beroepskwalificatie: Medewerker florist
- een bewijs van competenties
- een attest van lesbijwoning als regelmatige leerling

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Medewerker florist en het vormingsconcept

Het leerplan Medewerker florist is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In het leerplan ligt de nadruk op de technische vorming. De wegwijzer duurzaamheid maakt er inherent deel van uit.

In het leerplan Medewerker florist maken de leerlingen kennis met groendecoratie. Leerlingen leren over bloemen, planten en florale technieken. De professionele wereld van groendecoratie blijft in volle ontwikkeling en barst van de innovaties en trends. Kwaliteitsvolle en veelzijdige vorming draagt bij tot een dynamische en diverse ontwikkeling van deze sector. Zij bereidt leerlingen voor om in een reeks van bestaande en nieuwe beroepen binnen de samenleving hun weg te vinden.

De leerlingen ontdekken vanuit de praktijk dat een kwaliteitsvolle beroepsuitoefening steunt op natuurwetenschappelijke kennis zoals het herkennen van ziekten en plagen en het identificeren van bloemen en planten.

De vorming is ook gericht op een duurzame omgang met natuur. Houdingen als respect en eerbied zowel voor de niet-levende materie als voor levende wezens zijn fundamenteel in de mens- en maatschappijvisie en liggen aan de basis van het leerplan Medewerker florist. De aarde is ons gegeven en we dragen er een grote verantwoordelijkheid voor. Tijdens hun vorming ontdekken leerlingen hoe ze die verantwoordelijkheid in hun werk vertalen en hoe ze duurzaam met bloemen, planten en omgeving kunnen omgaan.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Florale basiscompetenties ontwikkelen en toepassen

De leerlingen verzorgen, verwerken, verkopen en verpakken bloemen en planten voor binnen (snijbloemen, boeketten, groene planten, bloemstukken, decoraties, gedroogde bloemen, accessoires ....) en buiten (beplantingen voor bloembakken, terrasplanten, bloembollen ...). Bij het samenstellen van bloemwerk en plantenarrangementen houden ze rekening met trends en innovatie. Tijdens hun vorming ontdekken leerlingen hoe ze creatief en duurzaam met bloemen, planten en omgeving kunnen omgaan.

Etaleren en presenteren

De leerlingen helpen de winkelpresentatie te verzorgen en verpakken het product.

3.3 Opbouw

Het leerplan is opgebouwd uit:

- Basiscompetenties in Medewerker florist
- Floraal beheer
- Florale technieken
- Etaleren en presenteren

3.4 Samenhang ASV- BGV

Het leerplan Medewerker florist is een leerplan voor de beroepsgerichte vorming (BGV) en heeft een relatie met de ontwikkelingsdoelen algemene en sociale vorming (ASV).

- Burgerzin
- Rekenvaardigheden
- Taalvaardigheid
- Gezondheidseducatie
- Leren leren
- Lichamelijke opvoeding
- Milieueducatie
- Sociaal-emotionele educatie
- Vrijtijdsvaardigheden
- ICT

Een aantal tot de ASV horende inzichten, vaardigheden en attitudes zijn van fundamenteel belang voor de arbeidsvoorbereiding.

De aanbieder bepaalt zelf hoe de ontwikkelingsdoelen van de algemene en sociale vorming én de levensbeschouwing georganiseerd worden en bepaalt zelf de mate van integratie met de beroepsgerichte competenties.

3.5 Aandachtspunten

Motivatie

Leerlingen die deze studierichting volgen, halen hun motivatie voornamelijk uit het zelf beleven en uitvoeren van taken in groendecoratie. Ze leren dus al doende. De leerlingen werken volgens gekregen instructies om hun opdracht tot een goed einde te brengen. Taken die ze met succes uitvoeren, geven hen het nodige zelfvertrouwen om een volgende, iets complexere taak aan te vatten.

Planmatige aanpak

Het lerarenteam dient de leerplandoelen te spreiden over de opleiding, overleg en een planmatige aanpak zijn daarbij cruciaal. De leerplandoelen moeten niet worden gelezen als een chronologische lijn voor de uitwerking in lessen. Je hebt de vrijheid om te bepalen in welke volgorde je ze aanbiedt en welke doelen je combineert. Bij de uitwerking van lessen en projecten gaat het steeds over één of meer van onderstaande leerplandoelen al dan niet uit verschillende leerplanrubrieken. Om de leerplandoelen te realiseren is ook achterliggende kennis nodig. Die kan je via toepassingen of via projecten aanreiken. De meeste doelen kunnen gerealiseerd worden via een leerproces waarbij de leerlingen stap voor stap leren, groeien in zelfstandigheid en ervaren hoe ze de verschillende taken tot een goed einde kunnen brengen.

Basiscompetenties

Om de beroepsgerichte vorming effectief te realiseren, is het van belang dat leerlingen een aantal generieke competenties verwerven. Zij fungeren als onderbouw van de beroepsgerichte vorming, ze zijn de voorwaarde om die vorming te kunnen realiseren. In sommige gevallen worden die generieke competenties in het leerplan binnen specifieke doelen uitgediept of geconcretiseerd, maar in alle gevallen is het belangrijk dat je er als leraar en lerarenteam oog voor hebt. We hebben die competenties opgenomen in de rubriek basiscompetenties in Medewerker Florist.

Alle leerplandoelen moeten in voldoende mate behaald worden (resultaatsverplichting).

Voor de ontwikkelingsdoelen hebben we een inspanningsverplichting.

4 Leerplandoelen

4.1 Basiscompetenties in Medewerker florist

LPD 1 De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).

- ★ Communicatietechnieken
Vakterminologie

Wenk: Je kan de leerlingen wijzen op het belang van steeds op tijd te komen, hulp te bieden, hulp te aanvaarden van anderen, elke andere persoon in het team te respecteren, samenwerken aan een gemeenschappelijk resultaat.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor een veilig leerklimaat zodat de leerling durft uitleg te vragen als hij iets niet begrepen heeft.

LPD 2 De leerlingen handelen kwaliteitsbewust op basis van kwaliteitsrichtlijnen.

- ★ Kwaliteitslabels bij bloemen en planten

Wenk: Je kan met je leerlingen de kwaliteitsrichtlijnen overlopen met het oog op het streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit. Aandacht voor versheid en kwaliteit wordt in verschillende contexten aangebracht.

LPD 3 De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch rekening houdend met risicopreventie en veiligheidsvoorschriften.

- ★ (Veiligheids)pictogrammen
Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen

Wenk: Het is belangrijk de juiste technieken bij heffen, tillen, hijsen en verplaatsen aan te leren. Het vergelijken van de lichaamshouding (statisch, dynamisch) van een medeleerling met een referentiebeeld is een eerste stap om zich bewust te worden van de eigen houding.

Wenk: Je kan de leerlingen leren gebruik maken van informatie uit instructiekaarten, productetiketten, pictogrammen en symbolen interpreteren, onderhoudsvoorschriften, H/P-zinnen, handleidingen ... zodat ze voorbereid zijn in geval van aanraking met of een ongeval met bepaalde producten.

Wenk: Het is belangrijk dat de leerlingen steeds de persoonlijke hygiëneregels respecteren: bedekken van eventuele wonden, werk- en beschermkledij dragen, de hygiëneprocedure volgen.

Wenk: Het systematisch benadrukken, sensibiliseren en inoefenen draagt bij -tot het automatiseren van de handelingen.

LPD 4 De leerlingen handelen economisch en duurzaam.

- ★ Duurzaam verbruik van materialen, water en energie
Duurzaam gebruik van materiaal en materieel
Kostenbewust werken

Wenk: Het begrip duurzaamheid betekent

- verspilling vermijden van grondstoffen en verpakkingen;
- zuinig gebruik van gas, water, elektriciteit, onderhoudsproducten;
- grondstofbesparend en kostprijbewust werken;
- respectvol omgaan met milieu en de natuur.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor producten van eigen of lokale oorsprong en voor hergebruik.

LPD 5 De leerlingen plannen de eigen werkzaamheden rekening houdend met een logische werkvolgorde.

- ★ Inrichting van de werkplek

Wenk: Je kan vertrekken vanuit een stappenplan om leerlingen hun werkplek te laten organiseren.

LPD 6 De leerlingen sorteren restmateriaal en afval volgens gekregen instructies.

Wenk: Het is belangrijk dat de leerlingen de richtlijnen voor het sorteren van afval correct toepassen.

Wenk: Je kan het belang aantonen van het gebruik van restmateriaal zoals: drogen van bloemen, gebruik van overschotten.

LPD 7 De leerlingen gebruiken gereedschappen en machines volgens gekregen instructies.

- ★ Technische voorschriften en aanbevelingen in functie van de eigen werkzaamheden
Organisatie van materiaal en materieel

Wenk: Het is belangrijk aandacht te hebben voor het juist en correct gebruik van gereedschappen en machines in functie van de levensduur. Je kan daarvoor handleidingen van gereedschappen en machines doornemen, vereenvoudigen en herleiden tot een stappenplan.

LPD 8 De leerlingen onderhouden werkblad, gereedschap en infrastructuur.

- ★ Reinigingsproducten en -technieken

Wenk: Infrastructuur zoals etalage, koelcel, lokaal, winkelruimte ...

Wenk: Je kan aandacht hebben voor het aanleren van de specifieke schoonmaakregels op de werkvloer. Elke specifieke reiniging heeft een eigen kleur (Bv. rood is sanitair, groen is voor de vloer en blauw is interieur). Je kan eigen afspraken maken zodat een doek die gebruikt wordt voor het reinigen van werktafels niet gebruikt wordt voor het reinigen van glas.

Wenk: Voorbeelden van onderhoudstaken

- verwijderen van afval;
- koelcel onderhouden of reinigen;
- hars aan gereedschap verwijderen.

4.2 Floraal beheer

LPD 9 De leerlingen ontvangen geleverde artikelen en pakken ze uit.

Wenk: Onder het ontvangen verstaan we het aannemen van artikelen zonder ze te openen, deze veilig opzij te zetten of het tijdelijk in water zetten van bloemen.

Wenk: Onder uitpakken verstaan we de inhoud controleren met de leveringsbon, het uitpakken van bloemen door het verwijderen van plastic, papier of elastiekjes.

LPD 10 De leerlingen verwerken de aangekochte bloemen, planten en accessoires volgens de gemaakte afspraken.

Wenk: Je kan leerlingen snijbloemen laten verzorgen door het overtollige blad te verwijderen, aan te snijden en ze in water te zetten.

LPD 11 De leerlingen verzorgen de voorraad volgens het “first- in, first-out” principe.

Wenk: Ook bij producten zonder vervaldatum, is het aangewezen om oudere producten (met kans op kwaliteitsverlies of verkleuring) eerst te verbruiken.

LPD 12 De leerlingen verzorgen bloemen, planten, artikelen en materiaal met inbegrip van het hanteren van verzorgingsproducten.

Wenk: Je kan leerlingen planten laten verzorgen door: planten op de juiste standplaats te zetten, voldoende water of plantvoeding te geven, verdord blad of bloemen te verwijderen, te behandelen voor spint of bladluizen...

Wenk: Je kan leerlingen wijzen op het juist plaatsen en schikken van artikelen en materialen. Het voorkomen dat artikelen of materialen gemengd raken bij gebruik (zoals schors bij zand of mos tussen kerstballen) is belangrijk.

LPD 13 De leerlingen identificeren ziekten en plagen bij planten of bloemen.

Wenk: Je kan dit inzicht bijbrengen door de leerlingen gebruik te laten maken van apps voor het herkennen van ziekten en plagen bij planten of bloemen. Enkel de schadebeelden die aan bod zijn gekomen tijdens de lessen kan de leerling ook effectief herkennen. Voorbeelden van schade door belagers: vraatschade door

rupsen, bladluizen, witte vlieg, slakken ... of schade door droogte, vriesschade, koude schade, windschade ...

4.3 Florale technieken

LPD 14 De leerlingen stellen bloem- en plantenarrangementen vaktechnisch samen rekening houdend met

- **naamgeving, kenmerken en kleurenpallet van courante bloemen en planten;**
- **toepassingsmogelijkheden en bewaringscondities;**
- **trends en innovaties.**

Wenk: Je kan de leerlingen laten werken met apps.

Wenk: Je kan leerlingen een (digitale) verzameling laten aanleggen van verschillende structuren en onderdelen van (gedroogde) planten (bladherbarium, herbarium wilde flora ...).

4.4 Etaleren en presenteren

LPD 15 De leerlingen helpen de winkelpresentatie verzorgen rekening houdend met etikettering en productidentificatie.

- ★ Kleuren en vormen van accessoires

Wenk: Onder etiketteren verstaan we meer dan alleen de prijszetting. Ook het aanbrenge van naamgeving bloem, plant of winkel, logo ... valt hieronder.

LPD 16 De leerlingen verpakken het product.

Wenk: Het is belangrijk om leerlingen de verschillende verpakkingsmogelijkheden aan te leren in functie van het product en transport.

Wenk: In functie van het aanbrenge van een aantrekkelijke geschenkverpakking hebben de leerlingen best enkele basistechnieken goed onder de knie.

5 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. De technische voorschriften inzake arbeidsveiligheid van de Codex over het welzijn op het werk en aanvullend ook het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB), het Algemeen Reglement op Elektrische Installaties (AREI) en het Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning (VLAREM) zijn van toepassing.

Specifiek benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet beschikbaar te zijn op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

Ook de veiligheid van praktijklokalen is essentieel: de bouwstenen van een veilige infrastructuur worden steeds getoetst aan de pedagogisch-didactische praktijk. Ook hiervoor is een hulpmiddel voor risicoanalyse ter beschikking.

De nodige informatie is terug te vinden op de PRO.website onder de rubriek '[Veiligheid, milieu en leerplanrealisatie](#)'.

5.1 Infrastructuur

Om kennis en vaardigheden geïntegreerd aan te reiken en het procesmatig werken te versterken is een goed uitgerust competentiecentrum noodzakelijk waarbij de ruimte voor het aanleren van vaardigheden en het instructielokaal dicht bij elkaar gelegen zijn.

Een instructielokaal

- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid.

Toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.

Werkzone

De werkplek is voldoende ruim om werkzaamheden met betrekking tot het maken van bloem- en plantenarrangementen, etaleren, ontvangst, opslag, voorraadbeheer van goederen en opslag van bloemen in een koelcel mogelijk te maken.

Kleedruimte

Een wasgelegenheid met gescheiden kleedruimte voor de leerlingen en voor de leraren.

5.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

- Machines zoals nagelpinmachine, lijmpistool, koelcel
- Gereedschappen zoals plantenspuit, snoeischaar, lijmpistool, draadtang, rozenritser, messen
- Materialen en grondstoffen zoals sierplanten, bol- en knolgewassen, bloempotten, meststoffen, (pot)grond, substraten, steekschuim, binddraad, bloendraad, koude lijm, verpakkingsmateriaal, accessoires, kransen, vazen
- Preventiemateriaal zoals handschoenen, veiligheidsbril, werkkledij

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

5.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen (handschoenen, veiligheidsbril, werkkledij, ...) in functie van het gebruik van arbeidsmiddelen, conform de voorschriften.

6 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en een toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in de leerplandoelen.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreeren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...

Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

7 Concordantie

7.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de competenties of de kenniselementen van het opleidingsprofiel realiseren.

Leerplandoel	Competenties of kenniselementen opleidingsprofiel
1	OP 1; OP a, b
2	OP 2; OP c, r
3	OP 2, 5; OP c, d, g
4	OP 03; OP i, j, k
5	OP 04, 6; OP l
6	OP h
7	OP 7; OP f
8	OP 05; OP m
9	OP 13
10	OP 09
11	OP 13; OP aa

12	OP 12; OP bb
13	OP cc
14	OP 10; OP b; o; p, q, s, t, v, w, x, z
15	OP 08; OP n, s, u
16	OP 11; OP y

7.2 Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel

Generieke competenties	Kenniselementen
1. Werkt in teamverband	a. Communicatietechnieken
2. Werkt met oog voor veiligheid, milieu, kwaliteit en welzijn	b. Vakterminologie
3. Werkt economisch en duurzaam	c. Hygiëne-, veiligheids-, milieu-, kwaliteits- en welzijnsvoorschriften
4. Organiseert zijn werkplek veilig en ordelijk rekening houdend met een logische werkvolgorde	d. (Veiligheids)pictogrammen
5. Onderhoudt het werkblad, het gereedschap, de (verkoop)ruimtes en de koelcel en houdt ze hygiënisch	e. Persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen
6. Organiseert het materiaal en het materieel	f. Technische voorschriften en aanbevelingen in functie van de eigen werkzaamheden
7. Voert de werkzaamheden uit volgens planning en instructies	g. Ergonomische hef- en tiltechnieken
	h. Voorschriften m.b.t. afvalsortering
	i. Duurzaam verbruik van materialen, water en energie
	j. Duurzaam gebruik van materiaal en materieel
	k. Kostenbewust werken
	l. Inrichting van de werkplek
	m. Reinigingsproducten en -technieken
	n. Etikettering en productidentificatie

Beroepsspecifieke competenties	Kenniselementen
8. Helpt de winkelpresentatie verzorgen	o. Namen van courante bloemen en planten
9. Verwerkt de aangekochte bloemen en planten, accessoires volgens de gemaakte afspraken	p. Kenmerken van courante bloemen en planten
10. Stelt bloemwerk en plantenarrangementen samen	q. Kleurenallet bij courante bloemen en planten
11. Verpakt het product	r. Kwaliteitslabels bij bloemen en planten
12. Verzorgt producten en materialen	s. Kleuren en vormen van accessoires
13. Verzorgt de voorraad volgens het "first-in first-out"-principe	t. Trends en ontwikkelingen in het vakgebied
	u. Presentatietechnieken voor bloemen en planten
	v. Technieken voor het opmaken van boeketten
	w. Technieken voor bloemstukken
	x. Samenstelling plantarrangementen
	y. Courante verpakkingsmaterialen en -technieken
	z. Conditie voor optimaal bewaren van bloemen en planten

	<ul style="list-style-type: none"> aa. FIFO-principe bb. Verzorgingsproducten voor bloemen en planten cc. Plantenziektes en plagen
--	---

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Het leerplanconcept in BuO: vijf uitgangspunten.....	3
1.2	Handelingsplanmatig werken	4
1.3	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	5
1.4	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	6
1.5	Differentiatie	6
1.6	Opbouw van het leerplan	7
2	Situering	8
2.1	Omschrijving van de studierichting.....	8
2.2	Samenhang met de opleidingsfase	8
2.3	Studiebekrachtiging	8
3	Pedagogisch-didactische duiding	9
3.1	Medewerker florist en het vormingsconcept	9
3.2	Krachtlijnen	9
3.3	Opbouw.....	9
3.4	Samenhang ASV- BGV	10
3.5	Aandachtspunten	10
4	Leerplandoelen	11
4.1	Basiscompetenties in Medewerker florist	11
4.2	Floraal beheer	13
4.3	Florale technieken.....	14
4.4	Etaleren en presenteren	14
5	Basisuitrusting	14
5.1	Infrastructuur	15
5.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	15
5.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet beschikken	16
6	Glossarium	16
7	Concordantie	17
7.1	Concordantietabel.....	17
7.2	Competenties en kenniselementen opleidingsprofiel	18

